

Metodoloogiline abivahend gümnaasiumi ainekavale

Gümnaasiumi valikaine sisaldab mitmeid erinevaid teemasid, mida on võimalik õpetada ka teistes ainekursustes nagu ajalugu, geograafia ja ühiskonnaõpetus. Kuna Euroopa Liit on eelkõige seotud sotsiaalteadustega, on soovitatav teema õpetamisel kasutada ka selle valdkonna levinumaid õpimeetodeid nagu arutlus, uurimistöö ja essee. Mitmed õpiharjutused on sarnased põhikoolis kasutatavatele, kuid gümnaasiumi astmes tuleks õpetamisel keskenduda lisaks faktiteadmiste omandamisele ka analüüsile ja Euroopa Liidust sisulisele arusaamisele. Seetõttu on tähtis gümnaasiumi astmes toetada arutlust kõikide õpitegevuste juures.

Õppetöö läbiviimiseks on Euroopa Liidu valikaine kodulehelt võimalik leida erinevaid sisulisi materjale ning õpetajate ja ainekava autorite välja töötatud õpimaterjale (mänge, viiteid veebilehtedele, praktilisi ülesandeid ja harjutusi). Õppematerjalid on jaotatud teemade järgi ning mõeldud erinevatele kooliastmetele.

Valikaine üldine koduleht: <http://riigiteadused.tlu.ee/elvalikaine/index.php>

Otseviide õppematerjalidele: <http://riigiteadused.tlu.ee/elvalikaine/index.php?wp=55>

Virtuaalsete mängude kogumik: <http://riigiteadused.tlu.ee/elvalikaine/index.php?wp=217>

Soovitatavad õpimeetodid

Essee

- Pikkusega 5 A4 Times Roman 12 1,5.
- Koosneb sissejuhatuses, teemaarendusest ja kokkuvõttest ning sisaldab õppija argumenteeritud arvamust käsitletava küsimuse üle.
- Hinnatakse õppija argumenteerimisvõimet, teema mõistmist, materjalide kasutamist ning vormistuslikku korrektsust.

Näiteid essee teemadest:

- Miks peaksin tundma huvi ja kuidas võtma osa Euroopa Liidu tasandil poliitika väljatöötamisest.
- Millest koosneb Euroopa identiteet?
- Kas Euroopa Liidul peaks olema ühtne välispoliitika?

Uurimistöö

- Individuaaltöö puhul pikkus kuni 10 A4 Times New Roman 12 1,5.
- Grupitöö puhul kuni 20 A4 Times New Roman 12 1,5.
- Uurimistöö annab ülevaate teemast ning sisaldab autoripoolset panust tulemusse.
- Uurimistööd on sobilikud kursuse lõputööks või suurema bloki lõpetuseks.
- Hinnatakse teema mõistmist, õppija(te) leitud allikate asjakohasust, õppija(te) võimet allikatest aru saada, õppija(te) argumenteerimisvõimet, töö keelelist ja tehnilist korrektsust ning tulemuste esitamist.

Näiteid uurimistöö teemadest:

- Minu kooli õpilaste ning õpetajate teadmised ja suhtumine Euroopa Liitu.
- Kuidas teevad riigid praktiliselt koostööd EUROPOL-i raames.

- Kuidas kujunesid välja Euroopa Nõukogu Vähemusrahvuste Konventsiooni põhimõtted.

Õppekäik

- Gümnaasiumi astme õppekäiku on soovitatav siduda Euroopa Liidu poliitika kujundamise ja rakendamise protsessi mõtestamisega. Selleks on otstarbekas valida õppekäigu läbiviimise aluseks mõni poliitika dilemma (näiteks kui suur peaks olema Suurbritanniale tehtavate iga-aastaste tagasimaksete suurus või kuidas on mõjutanud Euroopa Liitu astumine ministriumite igapäevatööd), pakkuda selle kohta õppijatele tutvumiseks taustmaterjale ning keskenduda õppekäigul diskussioonile ametnike ja poliitikutega valitud küsimuse üle.
- Õppekäik peaks sisaldama endas ettevalmistust, kus õpetaja tunnis ning õppijad iseseisvalt tutvuvad õppekäiguks valitud organisatsiooni ning inimeste tegevustega.
- Õppijatele antakse lisaks informatsioonile ka ülesanne õppekäigul lahendamiseks, mis eeldab taustteadmiste omandamist ning valmistada ette küsimusi, mida õppekäigul esitada.
- Õppekäigu põhjal valmistavad õppijad tunnis esitamiseks ette grupitöö. Lisaks grupitööle, vastavalt õppekäigu teemale, kirjutavad õppijad iseseisva tööna essee. Esitatud tööd hinnatakse vastavalt selle vormile. Hinnatakse ka õppijate aktiivsust õppekäigul uut infot teada saada.
- Õppekäigu puhul on tähtis väärtustada ka õppijate tagasisidet selle kohta, kas õppekäik oli huvitav, vajalik ning millistel teemadel veel õppekäike korraldada.
- Arvestades piiratud võimalusi õppekäike läbi viia, soovitame valida külastuseks eelkõige suuremaid ning sisuliselt Euroopa Liidu poliitikatega tegelevaid organisatsioone, näiteks:
  - Euroopa Komisjoni Esindus Eestis
  - Eesti Rahvusraamatukogu (Euroopa Liidu infokeskus)
  - SA Archimedes (Euroopa Noored)
  - Ministriumid, valitsusasutused ja rakendusasutused (Euroopa Liidu poliitika ja vahendite väljatöötamise ning rakendamise tegelevad osad või iseseisvad asutused nagu MISA)
  - Riigikogu (Euroopa Liidu asjade komisjon)

Õppekäiku on võimalik viia läbi või siduda ka Euroopa Liiduga tegelevate institutsioonide simulatsioonimängudega – näiteks Mudel Euroopa Parlament või ka NATO-ga seotud simulatsioonidega, mille kohta on võimalik infot saada MTÜ Euroopa Maja (<http://www.euroopamaja.ee>) kaudu. Samuti võib kutsuda kooli esinema Euroopa Liidu teemaga seotud ametnikke, poliitikuid ja spetsialiste, täiendamaks või asendamaks õppekäiku.

Arutelu

Erinevates ainetundides läbi viidav, soovitatavalt koduse ülesande ja ettevalmistuse põhjal toimuv struktureeritud diskussioon, mis selgitab materjali ning lisab teema kohta uusi teadmisi.

Töö teksti ja andmetega

- Võõrkeelse teksti lugemine, mõistmine ja ümberjutustamine või praktilise ülesande lahendamine. Tekstid peaksid vastama võõrkeele tundide ülesannetele nagu ametliku kirja kirjutamine, poliitika, ajakirjanduse, majanduse või mõne muu valdkonna sõnavara õppimine.
- Eestikeelse teksti lugemine ja mõistmine. Näiteks Euroopa Liidu uudiste ja ametlike dokumentide analüüs.
- Euroopa Liidu erinevate ametlike andmete esitamine või visuaalselt esitatud andmete mõistmine (näiteks diagrammide lugemine).

Loovtöö, mängud, simulatsioonid, töö muude allikmaterjalidega

- Ajalehe või seinalehe valmistamine eraldiseisvalt või muu projekti (näiteks uurimistö) raames.
- Liikmesriikide kunsti- ja muusikaajaloo seostamine Euroopa Liiduga.
- Euroopa Liiduga seotud tähtsamate isikute ja sümbolite tundmine – töö piltide ning muude visuaalsete materjalidega. Nende sümbolite ajalugu ja tähtsus.
- Rollimäng
  - Rollimängu kaudu on soovitatav lahendada mõnda praktilist probleemi, mis Euroopa Liidu kodanikuna võib õppijaid tabada. Näiteks mängida läbi olukord, kus õppija satub mõnes teises liikmesriigis haiglasse või soovib minna teise Euroopa Liidu liikmesriiki õppima.
  - Rollimängus on tähtis õpetajal valmistada ette õppijatele piisavad allikmaterjalid olukorra lahendamiseks või suunata õppijaid eelnevalt, ühe mängu osana, neid ise otsima. Rollimäng sobib näiteks uurimistööde või muu koduse ülesande lahendamiseks.
  - Õpetaja ülesandeks on ka määrata mängus osalejate rollid ja rollide piirid.
  - Rollimänge on otstarbekas kasutada ka väärtuskesksete küsimuste (näiteks kultuuriline identiteet, liikmesriikide majanduslik solidaarsus või aktiivne kodakondsus) käsitlemiseks.
  - Rollimängus võib hinnata eelkõige õppijate võimet allikmaterjalist aru saada ning praktiline probleem lahendada. Väärtuskesksete teemade lahendamisel on hinnata võimalik õppijate arutlusvõimet.
  - Rollimängus käsitletud teemade üle on soovitatav pidada klassis ka laiemat arutelu.

Loovtegevuste läbiviimist toetavad materjalid veebikeskkonnas

- Lisateavet rollimängu läbiviimise kohta on võimalik leida aadressilt http://www.oppekava.ee/index.php/G%C3%BCmnaasiumi_valdkonnaraamat_SOTSIAALAINED_I_NIMESE%C3%95PETUS_Sotsiaalsed_protsessid
- Näitega Euroopa Liidu seadusandlikku protsessi käsitlevast rollimängust saab tutvuda aadressil
- Simulatsioonimängud ja viktoriinid Euroopa Parlamendi leheküljel (eesti ja vene keeles): <http://www.europarl.eu/view/et/Noortele.html>
- Näited praktilistest ülesannetest ning nende ülesehitusest on kõige mugavamalt leitavad riigieksamite varasematest ülesannetest, näiteks Ühiskonnaõpetuse valdkonnas aadressil http://www.ekk.edu.ee/vvfiles/0/riigieksami_ylesandeid_2009-2011.pdf Euroopa Liidu poolt pakutavad abimaterjalid teemavaldkonna õpetamiseks on leitavad aadressilt <http://europa.eu/teachers-corner>